

Motion till riksdagen

1988/89.Bo271

av Knut Billing m.fl. (m)

Anslag under bostadsdepartementet

Moderata samlingspartiet har i partimotion 1988/89:Bo405 och kommittémotionerna 1988/89:Bo270 och 1988/89:Bo417 redovisat partiets bostadspolitiska grundsyn samt förslag till en rad förändringar av svensk bostadspolitik. Med hänvisning härtill föreslås nedan följande förändringar av anslagen under bostadsdepartementets huvudtitlar.

B 4. Räntebidrag m.m.

Från anslaget betalas bland annat räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostadshus, för underhålls-, reparations- och energisparåtgärder i bostadshus, samt, i vissa fall, för förvärv av bostadshus och för gatukostnadsersättning. Från anslaget betalas vidare ungdomsbostadsstöd, nybyggnadsbidrag, bidrag till bostadskostnader efter ombyggnad, bidrag till hyresrabatter samt så kallade 33 § ersättning till kommuner. Totalt föreslår regeringen ett anslag uppgående till 17 700 000 000 kronor.

De av oss i det följande redovisade besparingarna uppgår till drygt 4 procent av det av regeringen föreslagna beloppet.

Den helt dominerande posten under anslaget är olika typer av räntebidrag. Dessa utgör sammanlagt 16,7 miljarder.

Ambitionen med dessa bidrag är att begränsa hushållens boendekostnader. Problemet är att bidragen gör hushållen relativt okänsliga för de verkliga kostnaderna, eftersom de maskeras av bidragen. Det har medfört att bostadskostnaderna kunnat stiga mycket kraftigt, vilket i sin tur medfört krav på ökade bostadssubventioner.

Resultatet har blivit att i dag betalar varje svensk, inklusive spädbarnen, ungefär 2 000 kronor per år enbart i räntebidrag till sig själv och sina grannar.

Enligt vår uppfattning är det helt nödvändigt att efterhand ersätta det nuvarande subventionssystemet med andra åtgärder. Grovt förenklat innebär socialdemokraternas politik att man ger bidrag till vissa byggnader. Den moderata politiken däremot innebär att människor får resurser att skaffa sig den bostad vederbörande vill ha.

Häri ligger en viktig skillnad. Vi förespråkar en familjepolitik och en skattepolitik som gör det möjligt för människor att på sikt betala en större andel av kostnaden för de bostäder som i dag subventioneras. Men om människorna föredrar att använda sina resurser på något annat sätt har de den möjligheten.

Det är långt ifrån självklart att människor anser att det mest subventionerade också är det mest värdefulla. I själva verket är det till och med sannolikt att en barnfamilj har andra värderingar än de bidragsbeviljande myndigheterna – värderingar som de i dag förhindras att ge uttryck åt, eftersom de inte själva får disponera de pengar som är avsedda att stödja dem.

Socialdemokraternas bostadspolitik leder således dels till att de verkliga bostadskostnaderna drivs i höjden, dels till att framför allt barnfamiljer "tvingas" ta ut sin standard i form av dyra bostäder i stället för i andra former som hade passat dem bättre.

Våra förslag skall därför ses i ljuset av vår övriga politik, som bland annat syftar till att på andra sätt ge hushållen resurser, exempelvis genom skattesänkningar och genom en radikalt förbättrad familjepolitik.

Vad beträffar räntebidragen föreslår vi att dessa, för hus byggda före 1975, helt upphör fr.o.m. den 1 januari 1990. Dessa hus har då haft bidrag i minst 16 år, och kvarvarande bidrag är i de flesta fall små. Åtgärderna beräknas ge en besparing på 300 miljoner kronor budgetåret 1989/90. Effekten av besparingen för helt budgetår blir 600 milj. kr. Det exakta beloppet påverkas dock av ränteläget.

Under anslag B 4 ryms också medel för det så kallade ROT-programmet. Detta programs konstruktion har resulterat i ombyggnadsåtgärder som gått utöver vad som varit motiverat och vad hyresgästerna många gånger önskat. Hyresnivåerna har därmed drivits upp kraftigt. I stället för att avveckla ROT-programmet har socialdemokraterna valt att införa ytterligare bidrag och det finns nu flera bidrag som syftar till att göra det möjligt att bo i de lägenheter som "rustats upp" med hjälp av skattepengar.

Socialdemokraterna genomdrev nyligen en fördubbling av den garanterade räntan för nya lån. Detta kommer att innebära ett totalstopp för ombyggnad med statliga lån. Vi moderater avvisade förslaget.

Enligt vår uppfattning bör man i stället avveckla ROT-programmet successivt och ersätta det med ett system med reparationsfonder, såsom redovisas i vår partimotion 1988/89:Bo405.

Vi föreslår också en avveckling från den 1 juli 1989 av bidraget till vissa underhållslån, 5 miljoner kronor, ungdomsbostadsstödet 15 milj. kr., nybyggnadsbidraget 80 milj. kr., återflyttningsbidraget 45 milj. kr., samt bidraget till hyresrabatter 5 milj. kr. Sammantaget medför detta en besparing om 150 milj.kr. för budgetåret 1989/90.

Räntebidrag för lån till vissa förvärv lämnas till vissa flerbarnsfamiljer för köp av egna hem. Vi motsatte oss denna bidragsgivning när den infördes eftersom den dels är prisdrivande, dels ofta medför stora marginaleffekter på motsvarande sätt som bostadsbidragen. Regeringen bör därför ompröva förordningen (1987:258) om stöd till flerbarnsfamiljer för köp av egna hem, samt återkomma till riksdagen med förslag som bättre uppnår syftet att förbättra barnfamiljernas valfrihet i boendet.

B 6. Tilläggs lån till ombyggnad av vissa bostadshus m.m.

Från anslaget betalas lån enligt bestämmelserna i kungörelsen om tilläggs lån till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse samt enligt bestämmelserna i förordningen om tilläggs lån för ombyggnad av bostadshus m.m.

Enligt vår uppfattning skall en fastighets lägenhetssammansättning baseras på människornas efterfrågan och inte på de fastighetsekonomiska konsekvenserna av statliga lån- och bidragsformer samt politiskt tryckande om lämpliga bostadsstorlekar. Vi föreslår därför att låneöjligheten för ändrad lägenhetssammansättning slopas fr.o.m. 1 juli 1989, samt att låneramen reduceras i motsvarande omfattning.

Av budgetpropositionen framgår att hela ramen för tilläggsån för ombyggnad av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse för budgetåret 1987/88 – 90 milj. kr. – tagits i anspråk. Vidare framgår att riksantikvarieämbetet bedömer att behovet av medel klart överstiger gällande ram och därför bör höjas. Enligt vår uppfattning är det av yttersta vikt för en kulturnation som Sverige att det äldre byggnadsbeståndet kan bevaras. Att, som bostadsministern, föreslå en minskning av riksantikvarieämbetets äskande med inte mindre än 100 milj. kr. av låneramen för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse med hänvisning till den så kallade överhettningen på bostadsmarknaden är oförsvarligt. Vi föreslår att ramen för tilläggsån eller förhöjt låneunderlag till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse fastställs till 200 milj. kr. för budgetåret 1989/90.

B 7. Bostadsbidrag m.m.

Vad gäller bostadsbidragens utformning hänvisar vi till vår partimotion 1988/89:Bo214.

I enlighet med vad vi tidigare framfört föreslås att bostadsbidrag till hushåll utan barn avskaffas.

Detta medför en besparing för budgetåret 1989/90 på 80 milj. kr. om bidraget avvecklas den 1 juli 1989.

B 10. Bidrag till allmänna samlingslokaler m.m.

Från anslaget betalas anordnings-, inventarie- och upprustningsbidrag samt medel för s.k. särskild eftergift och energisparbidrag till allmänna samlingslokaler. Från anslaget betalas även bidrag till handikappanpassning av folkparksteatrar.

Anskaffandet och upprustningen av allmänna samlingslokaler har, mycket på grund av det statliga stödet, haft hög prioritet ute i kommunerna. Det kan ifrågasättas om inte ambitionerna varit alltför höga, då det visat sig att lokalerna utnyttjas dåligt. Möjligheterna för föreningar och stiftelser att klara de ökade driftkostnaderna minskar i takt med stigande kostnader för tillsyn och administration. Detta har i sin tur lett till att kommunerna i allt större utsträckning tvingats ta över ansvaret för samlingslokalerna eller bevilja omfattande driftbidrag. Enligt vår uppfattning bör föreningar och stiftelser eftersträva ett större samarbete. Därigenom kan användningen av befintliga lokaler öka, vilket innebär att nyinvesteringar kan undvikas.

I nuvarande situation med god tillgång på välutrustade samlingslokaler föreslår vi att stödet till allmänna samlingslokaler avvecklas fr.o.m. den 1 juli 1989.

Vi har under en följd av år föreslagit en avveckling av detta stöd. Som ett led i denna avveckling har vi också regelmässigt föreslagit att ramarna för

samlingslokalstödet skall slopas. Härigenom skulle också anslaget kunna minskas under efterföljande budgetår för att helt tas bort så snart som tidigare utfästelser har infriats.

Det är viktigt med en fortsatt handikappanpassning av samlingslokaler. Vi biträder därför det föreslagna anslaget till handikappanpassning av folkparksteatrarna.

En avveckling av samlingslokalstödet från den 1 juli 1989 innebär att anslaget Bidrag till allmänna samlingslokaler m.m. kan minskas med sammanlagt 15 miljoner kronor redan för budgetåret 1989/90, varav 3 160 000 kronor faller på riksorganisationerna för samlingslokaler.

Mot. 1988/89
Bo271

B 12. Byggnadsforskning

I vår motion 1988/89:Bo270 redovisas vår syn på Byggnadsforskningsrådet och statens institut för byggnadsforskning. Med hänvisning härtill föreslår vi att anslaget till byggnadsforskning reduceras med 25 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Hemställen

Med anledning av vad som i motionen anförts hemställs

1. att riksdagen beslutar att räntebidrag till hus uppförda före 1975 skall upphöra fr.o.m. 1 januari 1990,

2. att riksdagen beslutar att bidragsgivning för ungdomsbostadsstöd skall upphöra fr.o.m. 1 juli 1989,

3. att riksdagen beslutar att bidragsgivning för nybyggnadsbidrag skall upphöra fr.o.m. 1 juli 1989,

4. att riksdagen beslutar att bidragsgivning för återflyttningsbidrag skall upphöra fr.o.m. 1 juli 1989,

5. att riksdagen beslutar att bidrag för hyresrabatter skall upphöra fr.o.m. 1 juli 1989,

6. att riksdagen beslutar att bidragsgivning till räntebidrag för underhållslån i vissa fall, skall upphöra fr.o.m. 1 juli 1989,

7. att riksdagen till anslaget B 4 Räntebidrag för budgetåret 1989/90 anvisar 16 950 000 000 kr.,

8. att riksdagen beslutar att bidragsgivningen till vissa flerbarnsfamiljer för köp av egna hem skall upphöra fr.o.m. 1 juli 1989,

9. att riksdagen beslutar att långivningen till ändrad lägenhetsindelning skall upphöra fr.o.m. 1 juli 1989,

10. att riksdagen beslutar att ramen för tilläggs lån eller förhöjt låneunderlag till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse m.m. fastställs till 200 000 000 kr. för budgetåret 1989/90,

11. att riksdagen beslutar att ramen för tilläggs lån till åtgärder i bostadshus som är yngre än 30 år fastställs till 205 000 000 kr. för budgetåret 1989/90,

12. att riksdagen beslutar att bidragsgivningen för bostadsbidrag till hushåll utan barn skall upphöra fr.o.m. 1 juli 1989,

13. att riksdagen beslutar att till anslaget B 7 Bostadsbidrag m.m. anslås 1 265 000 000 kr. för budgetåret 1989/90,

14. att riksdagen beslutar att bidragsgivningen till allmänna samlingslokaler, med undantag för bidragsgivningen för handikappanpassning av folkparksteatrar, skall upphöra fr.o.m. 1 juli 1989.

15. att riksdagen beslutar att till anslaget B 10 Bidrag till allmänna samlingslokaler anslå 60 000 000 kr. för budgetåret 1989/90.

16. att riksdagen beslutar att till anslaget B 12 Byggnadsforskning anslå 111 000 000 kr. för budgetåret 1989/90.

Mot. 1988/89
Bo271

Stockholm den 25 januari 1989

Knut Billing (m)

Bertil Danielsson (m)

Jan Sandberg (m)

Sten Andersson (m)
i Malmö

Birgitta Rydler (m)

Erik Holmkvist (m)